

- **Vrtača** je dolina, ki ima večji premer kot globino, v njej so po navadi vrtnički za zelenjavo. Po obliki ločimo lijakaste, skledaste in kotlaste vrtače. Za vrtače je značilno zelo rodovitno dno, kjer se je s časom nabrala plast humusa in apnenčevih ostankov. Razen rodovitega dna nudi vrtača tudi zavetje pred burjo, zato je po navadi skrbno iztrebljena in obdelana. Sicer so za obdelovanje primernejše skledaste oblike, posebno za vinograde, a za vrtove pridejo v poštev tudi majhne lijakaste vrtače, v katere kmetje nanosijo dodatnega humusa in zemlje. S tem ne samo povišajo rodovitno plast, ampak jo tudi povečajo v obsegu.
- **Uvala** nastane iz dveh ali več vrtač, ki se združijo, zato tudi navadno nima enakomernega dna in ni primerna za obdelovanje. Nastala je z združenjem dveh ali več vrtač, kjer so v kotanjah plasti humusa, med njimi pa kupi grušča.
- **Udornica** je nastala, ko se je udrlo ali je preperelo skalnato površje ali strop votline.
- **Koliševka** je udornica, porasla z drevesi.
- **Kal** je majhna vrtača z ilovnatim dnom, kjer se zbira voda.
- **Polje** je obširna kotanja z izvirni in ponori, ki se obdobjno poplavi.
- **Rečna dolina** je ozemlje, na katerem si je voda ustvarila strugo.
- **Slepa dolina** je zaključni del rečne doline, kjer voda ponikne.
- **Suha dolina** je rečna dolina, po kateri ne teče več nobena voda.
- **Zatrejna dolina** je kratka rečna dolina, ki se od izvira med zaprtimi strminami (zatrepna) postopoma odpira.
- **kraško polje** Nasprotno izhaja **polje** iz udornice, na katero je našel pot močan podzemski tok, ki je naglo odnašal naravne odkruške apnenca in s tem pripomogel k hitrejšemu izoblikovanju kotline. Prav zaradi vode, ki je sproti odnašala grušč, je dno polja ravno in zelo ugodno za razvoj določenih vrst poljedelstva.
- **Ponikalnica** je izraz za reko s kraškim izvirom, ki po navadi teče po neprepustni podlagi kraškega polja, na stiku z apnencem pa ponikne v tla. To mesto imenujemo požiralnik, ponikev ali pa jamski ponor, če voda na tem mestu izginja v podzemno jamo.

Ponor nastane zaradi spremembe v sestavi tal: voda, ki je drsela po neprepustnem terenu (skali ali prsti), priteče na grušč ali peščeno zemljo in se skozi to prepustno plast »precedi« v podzemlje. Take vode imenujemo **ponornice** ali **ponikalnice**. Večkrat se spet pojavijo na odprtem in večkrat tudi ponovno ponorijo, odvisno pač od ozemlja, po katerem tečejo. Ponori so prava vrata med površjem in kraškimi jamami, in to predvsem zato, ker urejajo dotok v podzemlje. Ko obilno dežuje, potok ali reka naraste, ker se na površini količina vode poveča. Ko pa pride do prepustnih tal, voda ne more pronikniti z isto hitrostjo, kot priteka, zato nastanejo nad ponori poplave in obdobjna jezera, medtem ko so podzemski tokovi sorazmerno vedno enako vodnati. Voda pri pretoku skozi ponor odnaša iz površine pesek in razne usedline, ki prepustno plast lahko širijo in poglobljajo.

Lahko razumemo, da je zgoščenost in enovitost prepustne plasti tisti dejavnik, ki največ vpliva na količino vode v ponikalnici ter na obliko in deročnost podzemskega toka.

Tudi **požiralnik** je mesto na kraških tleh, kjer voda izginja s površja, a gre za povsem drugačen pojav. Požiralniki so več ali manj globoke lijaste kotanje, v katere se ob dežju zliva vsa voda s površine. Voda potem v njih narašča, jih napolni, se preko robov izlije in preplavi ravnino. Govorimo torej o kraškem polju ali o presihajočem jezeru. Medtem ko je ponor prehod v jamo, ki je nekje v spodaj ležečih zemeljskih plasteh, požiralnik sega v globino le do obširne neprepustne plasti. Ta plast postane ob nalivih dno ogromne sklede, v katero priteka skozi požiralnike voda. Ko je voda dovolj visoka, seveda napolni skledo, to je, preplavi vso dolino.

KAPNIKI: Podtalna voda, ki vsebuje apnenec, kaplja s stropa. Ko voda izglapi na tleh ali na stropu se tam se kopiči apnenec in kapnik raste.

Udornica je kraška dolina, ki je nastala zaradi udora jamskega stropa, kar je jamo nekako odkrilo in jo spremenilo v dolino.

Koliševka je oblika udorne kraške doline (udornice), čigar značilnost je, da je porasla z drevjem.

Večinoma so to **udorna brezna**, ki so popolnoma enaka koliševkam, le z zelo majhnim premerom, a prav tako porasla z gozdom

Škavnica je okrogla ali podolgovata skalna vdolbina, ki nastane v običajno apnenčasti ali tudi drugi kamnini zaradi korozije.

Škraplje so podolgovat žleb na neporaslih površinah trdega apnenca, ki nastane pod vplivom tekoče vode. Geomorfološka površinska oblika škrapelj je značilna za kraški svet. Tekoča voda lahko teče po apnencu kot deževnica, talna voda, vode iz ledenikov ali morska voda. Pri tem počasi raztaplja apnenec, ki se pod vplivom organskih kislin v vodi (te pridejo vanjo preko atmosfere ali z izpiranjem tal) raztopi in pomeša z njo.

Žlebiči so žlebovom podobne vzporedne podolgovate vdolbine, ki se pojavljajo na površini nagnjene kamnine. Potekajo v smeri največje strmine in lahko v dolžino merijo več metrov, v širino pa od 1 do 30 centimetrov in se povečujejo v smeri navzdol. Navadno imajo ti kanali ostre robove, proti dnu pa se ožajo; v primeru, da so nastali na kamnu pod plastjo površinske prsti, so v prerezu nekoliko bolj zaobljeni. Če je kamnito površje, na katerem se žlebiči nahajajo, strmejše, so ti razmeroma ravni, v nasprotnem primeru pa se lahko zvijajo v meandre.

